

PREDLOG ZAKONA o spremembah in dopolnitvah Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih (ZEPI-B)

I. ZAKONSKI DEL

1. člen

V Zakonu o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih (Uradni list RS, št. ...) se določbe, ki urejajo proizvodnjo, promet, prodajo, uporabo in dovoljevanje pirotehničnih izdelkov, spremenijo tako, da se pirotehnični izdelki v celoti prepovejo.

2. člen

Doda se nov člen:

[novi] 45.a člen

(popolna prepoved pirotehničnih izdelkov)**

(1) Na ozemlju Republike Slovenije je prepovedana proizvodnja, uvoz, izvoz, promet, prodaja, posredovanje, brezplačna razdelitev, posedovanje, shranjevanje, prenos in uporaba vseh pirotehničnih izdelkov, ne glede na njihovo kategorijo, namen ali uporabnika.

(2) Prepoved iz prejšnjega odstavka velja za:

- fizične osebe,
- pravne osebe,
- samostojne podjetnike,
- javne organe,
- organizatorje prireditev,
- profesionalne ali licencirane izvajalce.

(3) Izjeme niso dopustne.

3. člen

V zakonu se črtajo vse določbe, ki omogočajo:

- dovoljenja za uporabo pirotehničnih izdelkov,
- profesionalno rabo pirotehnikе,
- javne ognjemete ali posebna dovoljenja,
- razvrščanje pirotehničnih izdelkov po kategorijah za namen uporabe.

4. člen

Doda se nov člen:

****45.b člen (prehodno obdobje in odstranitev zalog)****

(1) **Prepoved iz 45.a člena se začne uporabljati 1. januarja 2027.**

(2) Do izteka leta 2026 morajo vse fizične in pravne osebe odstraniti pirotehnične izdelke iz prometa in jih predati pooblaščenim organom za uničenje.

(3) Stroške odstranitve krije imetnik pirotehničnih izdelkov.

5. člen

V poglavju o prekrških se doda nov člen:

****76.a člen (prekrški in sankcije)****

(1) Z globo od 2.000 do 8.000 eurov se kaznuje fizična oseba, ki ravna v nasprotju s 45.a členom tega zakona.

(2)(2) Z globo od 50.000 do 150.000 eurov se kaznuje pravna oseba ali samostojni podjetnik.

(3) Odgovorna oseba pravne osebe se kaznuje z globo od 10.000 do 20.000 eurov.

(4) Pirotehnični izdelki se obvezno zasežejo in uničijo.

6. člen

Ta zakon začne veljati takoj po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

II. OBRAZLOŽITEV

1. Razlogi za sprejem zakona

Pirotehnični izdelki predstavljajo resno in stalno nevarnost za življenje in zdravje ljudi, javno varnost, živali in okolje. Dolgoletne izkušnje kažejo, da delne omejitve, časovne prepovedi in izjeme ne zagotavljajo učinkovitega nadzora in ne preprečujejo zlorab.

Kljub obstoječi zakonodaji se vsako leto pojavljajo poškodbe, trajne invalidnosti, nasilni izgredi ter hud stres in pogini živali.

2. Primerjalno-pravna utemeljitev

Kraljevina Nizozemska je leta 2025 sprejela zakon, s katerim je uvedla popolno prepoved prodaje in uporabe potrošniške pirotehnikе, brez izjem za zasebnike. Analize so pokazale, da so jasne in absolutne prepovedi učinkovitejše od selektivnih omejitev.

Predlagana novela gre še korak dlje, saj v celoti odpravlja uporabo pirotehnikе, tudi za profesionalne namene, kar je primerljivo z ureditvijo drugih nevarnih snovi, kjer javni interes prevlada nad zabavno ali komercialno rabo.

3. Cilji zakona

Cilji zakona so:

- popolna odprava poškodb zaradi pirotehnikе,
- zagotovitev javnega reda brez izjem,
- zaščita živali brez časovnih omejitev,
- zmanjšanje hrupa in onesnaževanja,
- jasna in enostavna izvršljivost zakonodaje.

4. Ocena posledic

Popolna prepoved omogoča enostaven nadzor, saj ne zahteva ugotavljanja, ali ima nekdo dovoljenje ali ne. Vsaka pirotehnika je prepovedana, kar poveča pravno varnost in učinkovitost nadzora.

5. Finančne posledice

Zakon nima večjih neposrednih finančnih posledic za državni proračun. Pričakujejo se dolgoročni prihranki zaradi zmanjšanja intervencij, poškodb in sodnih postopkov.

6. Sklepna ocena

Predlagana novela pomeni jasno, nedvoumno in sistemsko rešitev, ki postavlja varnost, zdravje in dobrobit živali nad vse druge interese.

7. Alternativne oblike javnih prireditev – dronski svetlobni performansi

V zadnjem desetletju se je po svetu uveljavila sodobna in tehnološko napredna alternativa klasičnim pirotehničnim ognjemetom – svetlobni performansi z brezpilotnimi letalniki (droni).

Takšni performansi se že množično uporabljajo v številnih državah, med drugim v državah Evropske unije, Združenih državah Amerike, na Japonskem, v Južni Koreji in Avstraliji, kjer so nadomestili ali bistveno zmanjšali uporabo pirotehnik na javnih prireditvah.

Prednosti dronskih performansov:

- brez hrupa, kar pomeni popolno zaščito živali, otrok, starejših in bolnikov,
- brez nevarnosti poškodb, požarov ali eksplozij,
- okolju prijazna rešitev, brez izpustov, trdnih delcev in ostankov v naravi,
- možnost natančne koreografije, simbolov, napisov in kulturnih vsebin,
- ponovljivost in nadzor, kar omogoča visoko raven varnosti.

Dronski svetlobni performansi danes predstavljajo enakovredno ali celo višjo raven atraktivnosti v primerjavi s klasičnimi ognjemeti, pri čemer ne povzročajo negativnih posledic, ki so značilne za pirotehnične izdelke.

Razvojna priložnost za Republiko Slovenijo

Uvedba popolne prepovedi pirotehnik hkrati odpira razvojno priložnost za Republiko Slovenijo:

- spodbujanje inovativnih in tehnoloških podjetij,
- razvoj novih delovnih mest na področju kreativnih industrij,
- umeščanje Slovenije kot okoljsko odgovorne in tehnološko napredne države,
- možnost vključevanja domačih univerz, startupov in raziskovalnih institucij.

Država lahko s ciljnim razpisi ali pilotnimi projekti spodbuja uporabo dronskih performansov na državnih in lokalnih prireditvah kot nadomestek pirotehničnih ognjemetov.

Sklep

Ob upoštevanju tehnološkega razvoja in razpoložljivih alternativ uporaba pirotehnike ni več nujna za zagotavljanje javne atraktivnosti in kulturnih prireditev.

Predlagana novela zakona tako ne pomeni ukinitve praznovanj, temveč njihovo posodobitev na varen, trajnosten in družbeno odgovoren način.